

Приморске новине

БУДВА, ЈУЛ 1995.
ЦИЈЕНА 1 ДИНАР

Излази мјесечно ■ Година ХХIV ■ Број 392

ПОЧЕО „ГРАД-ТЕАТАР”

ПРВОГ јула је свечано отворен фестивал „Град-театар” који се ове године одржава девети пут. Током 50 дана трајања наступиће преко хиљаду умјетника из наше земље и иностранства у око 150 програма.

Овогодишњи фестивал је отворио др Радоје Контић, предсједник Савезне владе, а у програму испред Старог града наступио је и ансамбл „Ренесанс”.

Општиније о „Граду-театру” на 10. страни.

GRAD
TheATRe
CITY
BUDVA

РАГОВОРИ О САРАДЊИ НОВОГ САДА И БУДВЕ

НА ЈЕСЕН – БРАТИМЉЕЊЕ

У БУДВИ је крајем јуна и почетком јула боравила делегација Новог Сада која је с представницима Скупштине општине Будва и привреде наше општине разговарала о унапређењу сарадње ова два града. Прије три године потписан је протокол о сарадњи Новог Сада и Будве, а сада је та заинтересованост за сарадњу потврђена и, како је закључено, посебно би требала да се манифестије у повезивању пољопривредних производа и прехрамбене индустрије Новог Сада са туристичким привредом Будве, унапређивању сарадње Новосадског и Јадранског сајма, улагању новосадске привреде у изградњу нових и комплетирању постојећих туристичких садржаја, бочјем саобраћајном повезивању, бочјим ПТТ везама, затим у области културе, школства, спорта...

Тродневни боравак тринаесточлане делегације Новог Сада у Будви, на крају завршних разговора, од стране градоначелника Новог Сада Ђуре Бајића и Будве Јарка Миковића, оцјењен је веома успјешним, а тим поводом за Приморске новине су изјавили:

– Издавају бих прије свега радни дио

наших сусрета и сазнање да и поред добре досадашње сарадње, постоји много простора за њено проширење, рекао је градоначелник Новог Сада Ђуре Бајић.

Надам се да ће овај дио протокола о сарадњи и оно што ће услиједити у септембру у Новом Саду, а то је посјета наших драгих домаћина, и потписивање повеље о братимљењу, значи да су створени сви услови за сарадњу на обострано задовољство не само актуелног руководства два града, већ грађана Будве и Новог Сада.

– Изузетно сам задовољан садржајем вођених разговора, изјавио је предсједник Општине Будва Јарко Миковић, а то је наставак раније започетих активности и дугогодишње традиционалне сарадње Новог Сада и Будве.

Заједно су утврдили један документ из кога проистичу конкретне активности Будве и Новог Сада као и привредних субјеката два града о свим битним питањима од обостраног интереса који ће значити даљи њихов развој, било у области привреде, културе, образовања, науке и спорта.

Р.П.

ПОВОДОМ ТРИНАЕСТОГ ЈУЛА

СКУПОВИ НА ЧЕЛОБРДУ И ЧОЈКОВОЈ ГЛАВИЦИ

ПОВОДОМ 13. јула, Дана устанка народа Црне Горе и педесете годишњице побједе над фашизмом, на подручју наше општине одржане су дводне пригодне свечаности. Увече 12. јула у партизанском селу Челобрдо изнад Светог Стефана одржан је традиционални сусрет мјештана, бораца и омладине. Окупљене је поздравила Ева Митровић, првоборац из овог краја, а потом је говорио

Вукапин Марковић, секретар СО Будва.

На мјесту Чојкова главица у Маинама, зборном мјесту устанника из овога краја на свечаности 13. јула говорио је Пеко Лижевић, првоборац.

У ДУЉЕВУ ОДРЖАНА ЦЕНТРАЛНА ПРОСЛАВА ДАНА БОРЦА ЗА ПРИМОРСКЕ ОПШТИНЕ

ОДБРАНА СЛОБОДЕ – СМИСАО ЖИВОТА

- Срђа Божовић: Подсећање на данашњи дан 1941. године неминовно оживљава успомене на Тринаесточулски устанак, на велике и славне дате наше новије историје и буди поштовање према онима који су „уришали на небо”. Чинимо то и због дјелотворности порука, али и због историјских поука.
- Стијепо Куљача: Ова заједничка прослава 4. јула је и протест против рушења наших споменика. Надамо се да се то више неће поновити, представници цркве треба да поштују наше споменике као ми њихове, а ми нећемо никоме дозволити да вршља по нашим гробовима и нашим споменицима.
- Пантеле Митровић: Приморски батаљон „Стеван Штиљановић“ је прва јединица формиранија од људи из приморског краја, био је то батаљон најбољих бораца који се не смију заборавити. Обнављање споменика је допринос и дуг погинулим борцима овог батаљона

НА ДАН БОРЦА – 4. јула – општинска удружења бораца Будве, приморских општина и Цетиња, организовали су централну прославу овог празника у Дуљеву, којом приликом је поново откривена спомен-плоча на мјесту где је на почетку другог свјетског рата био смјештен штаб батаљона „Стеван Штиљановић“ и сједиште Међупротивничког комитета КПЈ. Након што је минутом мјутања одата пошта погинулим борцима Приморског батаљона, пред више стотина бораца и грађана говорио је Срђа Божовић, потпредсједник Скупштине Црне Горе. Изражавајући задовољство што овде у Дуљеву учествује у колективном подсећању и присећању на дан када је донојета одлука о организа-

ју подршку коју су Паштровићи и Будвани пружили великој сељачкој буни у Грబљу у XV вијеку против котарске властеле и млетачких власти. Значајна је и Буданска побуна против млетачке власти 1463. године. Ове побуне против феудалних односа и млетачког угњетавања оставиле су дубок траг у народу. Оне су допријелије јачању националне свјести и осјећања која су наши народи показали за својим борбама за слободу. У другој половини XVIII вијека народ ових крајева откао је послушност млетачкој власти, а крају се и са турским освајачем. Није народ прихватио ни француску окупацију од 1807. до 1813. године, нити се мироја са аустријском окупацијом која је почела 1814. године 1941. године неминовно оживљава успомене на Тринаесточулски устанак, на велике и славне дате наше новије историје и буди поштовање према онима који су „уришали на небо“. Чинимо то и због дјелотворности порука, али и због историјских поука које ови датуми чувају. Мир, слобода, социјална правда и демократија су вриједности без којих људски живот и историја не би имали никаквог смисла. Данас више него јуче, сјутра још више.

Тих јулских дана 1941. године, сусрена са окупацијом и ропством, устала је Црна Гора у среду поборљене Европе да брани своју слободу која је у њеној историји постала и остала синоним народног бића и националне свјести. Дала је другим југословенским народима пример и под-

вању борбе против фашизма и 50 годишњици победе над тим највећим злом човјечанству је рекао:

– Живјећи вјековима на овом узаном приморском појасу, притиснутом и стијенившем падинама Ловћена, каменитом и сиромапним, на територији којом су било ка Скадру или ка Дубровнику проридале војске великих и јаких, овдашњи народ није се никада мирио с туђином. Био је редовно непокоран, много пута се дизао на буне и устанке, у оружану борбу. Сачуван је

дине и трајала пуних 100 година. Напротив, стално је испољавао жељу за уједињење са Црном Гором и придрживао се сваком покрету за рушење Хабзбуршке монархије. Најзначајније место у низу вјековима вођених битака, буна и устанака заузимају бокељске устанци, први из 1869., а други тринаест година касније. Наравно ова средина је видно обиљежила нашу борбу за слободу у балканским, и у I и II светском рату, и у овом последњем.

Подсећање на данашњи

стрек за антифашистички отпор и показала како се поштује слобода, достојанство и чистан смисао живота.

Црногорски народ није никада на дар добијао државу и слободу. На државу је гледао као на питање националне части, а на слободу као на исконску нужност и потребу. Тако је и устанком одговорио на покушај образовања квислиншких држава Дрљевића, Штедимљије и њихових тутора од 12. јула 1941. године. Када се требало супротставити фашистичким

настасима на 2. страни

НА ПОЧЕТКУ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

БОЉЕ НЕГО ЛАНИ

ОВОГОДИШЊА туристичка сезона на Будванској ривијери дочекана је далеко организованије и спремније него прошле године. Видљиво је то на сваком кораку, поготову када је у питању чистота и уређење централног дијела града. На приобалном дијелу мање је привремених објеката, зеленилује поклоњено више пажње, а видљив је и комунални ред.

По ријечима потпредсједника СО Будва Драгана Дулетића, овогодишња предсезона, квалитетнија је када су у питању припреме, захваљујући низу активности и манифестација које су се дешавале у нашем граду.

Посебно је значајно, каже Дулетић, што смо уложили максимум напора око побољшања и квалитетнијег снабдевања водом, односно обезбеђења нових, додатних количина воде. Уложена су значајна средства од близу милион динара за обезбеђујење резервних дјелова, пумпи, агрегата и другог, што је све у функцији обезбеђује ђигурност водоводног система.

Због тога је сасвим сигурно да ће воде бити довољно. Чак се улажу напори, посредством Владе Републике Црне Горе, дирекције за јавне радове и Јавног предузећа Регионални водовод, да се одређене количине воде у ноћним сатима уступе сусједној Општини Тиват.

За све ове активности била су потребна знатна финансијска средства, као што су потребна и знатна средства за чишћење, уређење и одржавање зелених површина у граду. Одговарајући на питање око обезбеђења неопходних новаца, Дулетић нам је рекао:

Захваљујући болој „издашности“ будета ове године, али и бољем финансијском инженерингу у управи, успјели смо да обезбедимо квалитетна средства, да би смо на тај начин исфинансирали програме уређења града, одржавање зелених површина и осталог. За те потребе ће се ове године према утврђеном плану издвојити око шест и по милиона динара.

И поред тога што је првих дана јула на Будванској ривијери боравило око 15.000 туриста, много је више комуналног реда него лани. Комуналне службе очито боље функционишу, а изостала је уобичајна бука на коју смо били навикли претходних година. О томе, да ли ће тако бити и током главне туристичке сезоне, Дулетић каже:

„Један од главних проблема прошле године, била је бука, у угоститељским објектима. Ове године смо благовремено предузели све да се то не понови. Нормативно смо, путем Одлуке о условима и начину извођења музичке, утврдили начин извођења

музичких програма. Купили смо и фонометре за мјерење јачине звука, а и казне су жестоке.

На основу овога што је за сада видљиво, дуж обале неће бити привремених објеката као лани. -Ми у Будви нисмо били никада задовољни и срећни са тим привременим објектима, посебно не у овој мјери као што је то био случај прошле године, прича нам Дулетић. - Будва се труди да буде метропола туризма и ми ћemo настојати да дугорочно, створимо заиста метрополу. Има на том полујош доста да урадимо, јер са толико привремених објеката дуж обале, не можемо носити такав епитет. Међутим, у односу на прошлу годину, број привремених објеката је знатно смањен, а одредили смо и нове урбанистичке техничке услове. Значи, одредили смо, како визуелно боље да изгледају. Од стране Јавног предузећа за управљање морским добром, уложен је пуно напора око издавања плаха под закуп и њиховог уређења. Оно што мало смета, јесте број привремених објеката и њихов изглед у зони морског добра. Мислим да би ту требalo више сарадње између Општине и Морског добра и то ћemo у ходу отклонити. Иначе, општи утисак у зони морског добра, доста је со-лидан, каже Дулетић.

Ранко ПАВИЋЕВИЋ

дневник уредника

Туризам је наша мука, општа и појединачна, свих и свакога – од најситнијих „потрошача“ и „производача“ до врха државе, до оних који креирају и диктирају туристичку политику. Мучимо ми туризам, мучи он нас, не знамо што ћemo с њим, нити он што ћe с нама. Знамо да нам је туризам значајна дјелатност (у једном дијелу земље више, у другом мање), али никако да – ухватимо ритам.

С тим печатом је почела и главна туристичка сезона 8. јула. Не знамо колико је у томе уједи астронома, математичара, или политичара општетуристичке струке, али главна сезона више не траје од 1. јула до 31. августа, него од 8. јула до 25. августа. Не знамо зашто, је ли то привремено, експериментално, или „најујеслиходније“ решење, које ли наредних сезона „шици“ бити краји или дужи, али онима који вјерују у „нешто“ дјелује

сумњиво што је главна сезона скраћена са 62 на 49 дана, баш за „срећних“ 13 дана. Тим прије и тим више што је баш „срећно“ почела.

Одлуком Савезне владе грађани Бивше југословенске републике Македоније од 6. јула у 13 часова морају имати пасош при уласку у Југославију. До тада, протеклих година санкција, Македонци су нам били главни страни туристи без пасоша. Толерисали смо то онако како ми знамо братски, а више туристички. Развиле се тако велика братско-туристичка љубав и толеранција, толика да нам није сметало што сваки црногорски „братко“ мора да има пасош ако хоће да уђе у ЕУР Македонију. Било нам је то нормално, па смо тако нормално баш на почетку главне туристичке сезоне, кад смо (у Црној Гори) очекивали масовни долазак македонских туриста (само с личном картом) одлучили по принципу реци процитете да македонски „братко“ може да уђе у СРЈ

из "МОНТЕНЕГРОПРОМЕТА"

НАДА У БОЉЕ ДАНЕ

- Побољшана снабдјевеност продавница
- Како покрити све дугове?
- Умјесто вишак – мањак радника

ТРЖНИ центар и остale продавнице "Монтенегропромета" су овог лета знатно снабдјевеније прехранбеним и осталим производима широке потрошње, а у овом предузећу тврде да то није треноутно, него да је то дугорочна пословна политика и да ће кућа брзо повратити мјесто главног снабдјевача у нашој општини и углед који је имала код построца.

- Раније је била пракса да се осим самоуслуге у Тржном центру сви објекти издају у закуп, а ми смо то сада окренули, тако да смо задржали све продавнице, а самоуслуга у Тржном центру је дата у закуп до краја ове године". То је резултат аранжмана са поизнатом фирмом "БМ Јерковић" из Новог Сада која је закупила супермаркет у Тржном центру и преузела обавезу снабдјевања свих осталих наших продавница – саопштио је В.Д. директора предузећа Вукашин Марковић у разговору с новинарима. – Зато ће купци у нашим продавницама наћи богат избор, с разликом што ћemo бити јефтинији. Желимо разб

ти фаму да је Будва најскупљи град и наша девиза је: све што се нуди у Београду и другим великим градовима Југославије треба се понудити и у Будви и по истим цијенима. Надамо се да ћemo у томе и успјети.

"Монтенегропромет" је осим "БМ Јерковић" потписао и још неколико уговора о пословно-техничкој сарадњи различитих облика (комисиона и консигнационија продаја, франшиза, заједнички наступ на тржишту) што се убрзо одразило на болу снабдјевеност свих продавница овог предузећа.

- Намјера нам је да се вратимо основној дјелатности предузећа, а то је трговина. Настојајемо да по истеку уговора повратимо све закупљене објекте и сами се организујемо да остварујемо зараду од трговине, а не од закупа – нагласио је Марковић.

Осим активности на пољу снабдјевености у "Моненегропромету" су се највише ангажовали на рjeшавању неповољне финансијске ситуације у предузећу. Привременом деблокадом

жиро-рачуна и разумијевањем неких добављача плаћен је дио обавеза и исплаћене заостале плате радницима за пет мјесеци (јануар-мај), али остаје обавеза покривања дугова. Сматрају да ћe и у том успјети јер обавезе због којих је блокиран жиро-рачун представљају само 1,3% вриједности имовине предузећа, а укупни дугови свега 2% те вриједности. Највећи дио (77%) чине обавезе према дionicarima предузећа (порези и доприноси) па у "Моненегропромету" очекују да ћe се и они ангажовати на стварању услова да се ово предузеће што прије оспособи за нормално пословање.

Новина у "Моненегропромету" је и што су сада сви радници запослени. Радници који су били на неплаћеном одмору, или као технолошки вишак примили умјану плату, позвани су на посао, што је већина прихватила. Са осталима је раскинут радни однос. Умјесто вишака радника сада се због повећања објекта појавио мањак, па је "Моненегропромету" по потребно дводесет сезонских радника. В.М.С.

ПОЈАЧАНА ИНСПЕКЦИЈСКА КОНТРОЛА

СРЕДИНOM јуна Координационо радно тијело Министарства туризма у Влади Црне Горе, донијело је одлуку о образовању Штаба за вршење заједничке контроле у општини Будва, са циљем да током туристичке сезоне свакодневно контролише спровођење инспекцијског надзора и резултате рада инспекцијских служби и свакодневно доноси планове заједничке и појединачне инспекцијске контроле. За координатора штаба изабран је Зоран Мараш републички тржишни инспектор, а у штабу су представници Одјељења за привреду СО, финансијске полиције, инспекције рада, санитарне и комуналне инспекције, Одјељења безbjednosti, па ћe и координаторија контроле.

Су већ видљиви. Заједничком

акцијом један број објеката је затворен, а не малом броју власника трговинских и угоститељских објеката дат је рок да се отклоне недостаци. Финансијска полиција већ контролише наплату боравишне таксе, а и чланови осталих инспекцијских служби су стаплио на терен. Важно је, каже Мараш, да за планирање послове има доволно људи који су добро технички опремљени.

Формирањем штаба биће отклоњене мањакости из ранијих година које су се односиле на преплитане одређених надлежности појединачних служби па је долазило до пропуста. Овако, читава активност биће координирана из једног центра, тако да не доумица нећe бити.

Указујући на недостатке у раду појединачних привредних објеката, Мараш такође истиче спорост рада администрације у општини, а посебно

и издавању потребних докумената за рад и других дозвола. Такође, тврди да ћe се овога лета, општинска одлука о јавном реду и миру испоштовати те да проблема с бучном музиком нећe бити. Та проблематика је у искључиво надлежности комуналне инспекције и овлаšćenih radnika. Одјељења безbjednosti, па ћe контроле бити стаплине.

Посебна пажња поклониће се постављању и коришћењу привремених објеката дуж обале и градских улица, па Мараш каже, да није један објекат без одобрења нећe моћи обављати своју дјелатност. На другој страни, сви ћe привремени објекти бити постављени на локацијама предвиђеним програмом који ћe уклонiti све реклами на улицама Старог града које не буду задовољавале потребне стандарде.

Р. П.

МУКА НАША ТУРИСТИЧКА

помињане ријечи уз оскудну гостiju на почетку овогодишње (главне) сезоне. Има их, додуше, по статистици „у односу на исти период прошле године“, али их нема колико нама треба, да потроше и плате колико смо ми научили и планирали. И то што је дошло, није сукобило са неке трошковаје.

• А били смо се добро припремили, и на копну и на мору, и између, у зони закупљеног морског добра, да „очерупамо“ one који ту морају доћи, јер немају где друго. Сви смо направили рачуни, разрезали цијене у складу са црним курсом марке, и држава се припремила да овог лета као нијандаји раније напуни будет, али гости никако да нападе. А све смо урадили да дођу.

Заборавили смо и у овој напетој политичкој ситуацији све српско-црногорске подјеле, радији угостили гости из Србије, па и оне који су нам између двије сезоне Велико Србије, или нешто оклијевају. Понадали смо се да послије оних звијждака у Атини нашим кошаркашима и нашој химни, гости из Србије бар овог лета искључити грчко и навалити на црногорско море, али... Но, можда и није све тако црно како би се могло закључити на почетку главне туристичке сезоне по новом рачунању. Можда ћe се туристи увјерити да су се огријешили о црногорски туризам, па ћe исправити грешку у наставку сезоне. А ко зна, можда и они имају неки посебни календар, можда ћe доћи по грекијанском, а не по јулијанском календару, а ту смо у добитку 13 дана. Има, дакле, наде па макар и у знаку тог броја.

• Но, испунили гости наша очекивања или не, у сваком случају нам предстоји сопствено туристичко преиспитивање. Треба се присетити старијих лекција и старе практике, правила дјелатности од које хоћемо да живимо. Не могу нам други бити толико крви без наше удјела. Туристичко

тржиште подразумијева и борбу за госта, и то разним средствима и, што не смјешимо заборавити, с неизвјесним резултатима. „Директиве“ ту не помажу, па се добија супротан ефекат. И оно „мора“ брзо постаје „немора“. Посебно на нама сада једино емотивном подручју као је Србија. Рачунали смо да ћe сви доћи на Црногорско приморје (па макар га они звали и Српско море), а заборавили и да они имају туризам и туристичку привреду, да се лето може провести и на језеру, ријеци, планини, или у бањи. Близје и јефтиније, што није беззначајно за оне који су закључили да има одмора и без (црногорског мора). А ко ћe више патити, они што нијесу дошли на наше море, али ми без њих, садашње је питање за постсезонско размишљање. Више за нас, него за

UGOSTITELJSKO TURISTIČKO TRGOVINSKO PREDUZEĆE

85310 BUDVA Mainski put 17

- Hotel "Loza" u Budvi, B kat. sa restoranom "Pod lozom" i baštom
- Restoran "JRB" na samoj obali u Budvi
- U Petrovcu hoteli "Kastel Lastva" i "Rivijera"

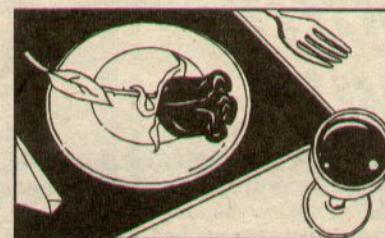
RESTORAN "GRBALJ"

Trg Sunca bb Budva Tel. 41-564, 51-344, 52-300

05⁰⁰ - 24⁰⁰

**SVI DOMAĆI SPECIJALITETI,
KASTRADINA,
BAKALAR,
SVE VRSTE RIBE,
JAGNJEĆE PEĆENJE,
ROŠTILJ,
GOTOVA JELA ...**

NAJJEFTINije

**TRI OBROKA
25 DINARA**

U RESTORANIMA:

"Pod lozom", "Vila Jelena" i "Podkošljun" u Budvi, "Boreti" u Boretima, "Atlantik" u Bećićima, "Galata" u Rafailovićima, "Drago" u Svetom Stefanu, i hotelima "Rivijera" i "Kastel Lastva" u Petrovcu

- doručak, ručak i večera samo **25 dinara**

centrala: 52-667
52-668
recepција: 52-963
комерц.: 52-967
Fax: 51-667

BCC

BUDVA
ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ИЗДАВАЧКУ И ГРАФИЧКУ ДЈЕЛАТНОСТ

crnagoracoop
DANILOVGRAD

EKSKLUSIVNO

OBAVJEŠTAVAMO CIJENJENE ПОТРОШАЧЕ
DA VRŠIMO EKSKLUSIVNU PRODAJU
NA VELIKO I MALO SVIH PROIZVODA
"CRNAGORACOOP" DANILOVGRAD
PO PROIZVOĐAČKIM CIJENAMA.

PRODAJA U PRODAVNICI BCC U CDS-u PODKOŠLJUN TEL. 52-554

"ARGONAUT" PRODAVNICA RIBARSKE OPREME

STARI GRAD - TRG PALMI

- kompletна и атрактивна ронилачка опрема
- udice, najloni, varalice
- mreže

RADNO VRIJEME 09 - 12 i 18 - 23

tel. 086/41-668

ИЗ
СТРУЧНОГ
УГЛА

СУНЦЕ И ЗДРАВЉЕ

Мада је сунце удаљено од земље 150 милиона километара, стражови енергије ослобођена нуклеарном фузијом у његовом језгру ствара температуру од 15 милиона степени, па су њени ефекти пресудни за сваки живот на земљи.

Сунце годишње шаље на земљу енергију која је 25 пута већа од свих резерви угља, нафте и плине до сада истраžених.

Свакако да ће та огромна енергија у будућим временима бити много боље искоришћена. Ми је данас „обично“ користимо да би на обали мора за неколико дана добили преелектрулу боју, сматрајући да смо на тај начин постали отпорнији и здравији до следећег лета.

Истина је да сунце благотворно дјелује на људске организме, али само у умјереној количини и уз постепену адаптацију.

Оно је веома добро и за здрав развој дјетета, јер се под утицајем енергије сунца у кожи ствара провитамин D врло значајан за нормалан развој и очвршћавање костију код дјете.

Спектар сунчеве енергије састоји се од три врсте зрачења; топлотног, светлосног и јонизирајућег.

Невидљиво сунчево зрачење је ултраљубичасто и инфрацрвено.

Ултраљубичасти зраци, који нам дају ту тако жељену „бакарну боју“ биолошки су најактивнији. Под њиховим дејством долази и до деструктивних промјена на кожи, до хиперпродукције орогожалих ћелија на површини коже и њиховог изумирања, губљења течности и еластичности, а предуго излагање сунцу постепено убрзава старење коже.

Ако се кожа нагло изложи сунчаним радијацијама а не успије да се заштити због краткој времена адаптације, зраци продиру у дубље виталне слојеве коже и изазивају оштећења. Та оштећења манифестишују се упалним промјенама и настају неколико сати након излагања сунцу неадаптиране коже, а њихов интензитет зависије од времена експозије, интензитета зрачења и степена нормалне пигментације коже.

Упалне промјене манифестију се црвенилом и болом и практично одговарају опекотинама првог степена, ако се појаве мјехурићи (везикуле) то су већ опекотине другог степена и захтијевају обично лијење.

Код црвенила коже мора се прво прекинuti даље излагање сунцу до постепене адаптације; корисно могу послужити облоге од растворене соде бикарбоне или сапуница; повољно дјелује и лагано утрљавање алкохола.

Од медицинских крема најповољнији и брз ефект има Дермезин који се након дезинфекције коже нанosi на опекотину.

Ако се развију мјехурићи, онда је интевенција љекара неопходна јер су могућности компликација и стварања скапљача знатни.

Често се деси, да се неколико дана послиje јаког црвенила коже јавља дужина и скида се површински слој. Ако се таква њежна кожа изложи сунцу чак и врло кратко настају веома тешке и болне упалне промјене које скоро нестају и нису једnostavne за лијење.

У минимуму пријоме има све више радова који упозоравају на канцерогено дјеловање сунчевих зрака на

кожи, јер су искуства показала да је далеко највећи процент рака коже код морнара, пољопривредних радника, и осталих који су дуготрајно изложени интензивном сунчаном зрачењу.

Да би се кожа сачувала од неповољних ефеката ултраљубичастих зрака потребна је постепена адаптација нарочито код дјете јер је кожа њежнија и много брже се јављају упалне промјене. Ту је веомабитно напоменути да је најопасније сунчево зрачење у периоду од 11 до 16 часова и у том периоду требало би избегавати сунчаше – чак и они који су добро адаптираны.

Средства која се користе за заштиту коже могу бити повољна у првој фази адаптације или њихов фактор заштите мора бити висок (преко 10). Иначе често употребљавана

домаћа средства у виду разних уља без филтера, штите кожу од исушивања али не и од ултраљубичастих зрака па се и поред редовног мазања могу јавити веома тешке опекотине. Инфрацрвено сунчев спектар зрачи топлоту која је интензивна у љетњим мјесецима када температура на сунцу могу бити и преко 40 степени а температура стијена и пијеска још много већа.

Дуготрајно излагање високим температурима може се неповољно манифестијати на човјека у 4 форме:

- Топлотна синкопа, топлотни грчеви, топлотна исцрпљеност и топлотни удар.

Испрпљеност топлотом је пролазан функционални поремећај, настаје обично при дуготрајном излагању високим температурима и при интензивном физичком раду.

Суштина је дехидратација и губитак соли због енергичног знојења.

Обично се јавља малаксалост, лупање срца, мука, повраћање и главобоља. Често се ови знаци називају сунчаницима, али нису посљедица дјеловања сунца него прекомјерне топлоте.

Ово стање лако је разликовати од топлотног удара јер је кожа влажна, притисак крви је низак, а некад се јавља и пролив.

Болесник се мора ставити на хладно место и одмах му дати да пије (најбоље слану воду и сок), а ако је без свијести одмах укључити инфузију и узeti налазе како би се проширило ниво натријума који је овде кључни разлог настанка овога некада тешког стања.

Топлотни удар, увијек је праћен губитком свијести и високом температуром некада и преко 41 степен, уз веома суву кожу и тешко опште стање. У почетку болесник је конфузан, има јаку главобољу, висок крвни притисак, ако убрзан пулс уз потпуни прстаник знојења.

Ово је једно од најтежих стања које директно угрожава живот, па је потребно хитно „херојско“ лијење. Прогноза битно зависи од брзине лијења. Болеснику треба брзо смањити температуру,

ослободити га обуће и одјеће, ставити га на хладно место, ако је могуће потопити у воду ако не прскати хладном водом, не употребљавати алкохол за масажу.

Тијело умотати у влажану чаршаву, наставити перманентно хлађење. Компликације су честе и упућивање у болницу је обавезно након указивања прве помоћи и

нормализације температуре испод 39 степени. Уколико је дијагноза брза и лијење право око 80 до 90% жртава топлотног удара остају у животу, ако су претходно биле здраве.

Топлотна синкопа – услед излагања великој топлоти човјек се може нагло онесвесити.

Кожа је у том случају хладна и влажна, пулс слаб. У веомајном положају и уз хладне напитке стање се брзо нормализује.

Топлотни грчеви – у ствари настају због губитка соли при високим температурама. Болни грчеви ногу или трбуху уз нормалну температуру, влажну кожу главни су знаци овог стања.

Одмах дати на сваких 30 минута по један грам кухињске соли са дosta течности. Понављати 5 до 10 пута.

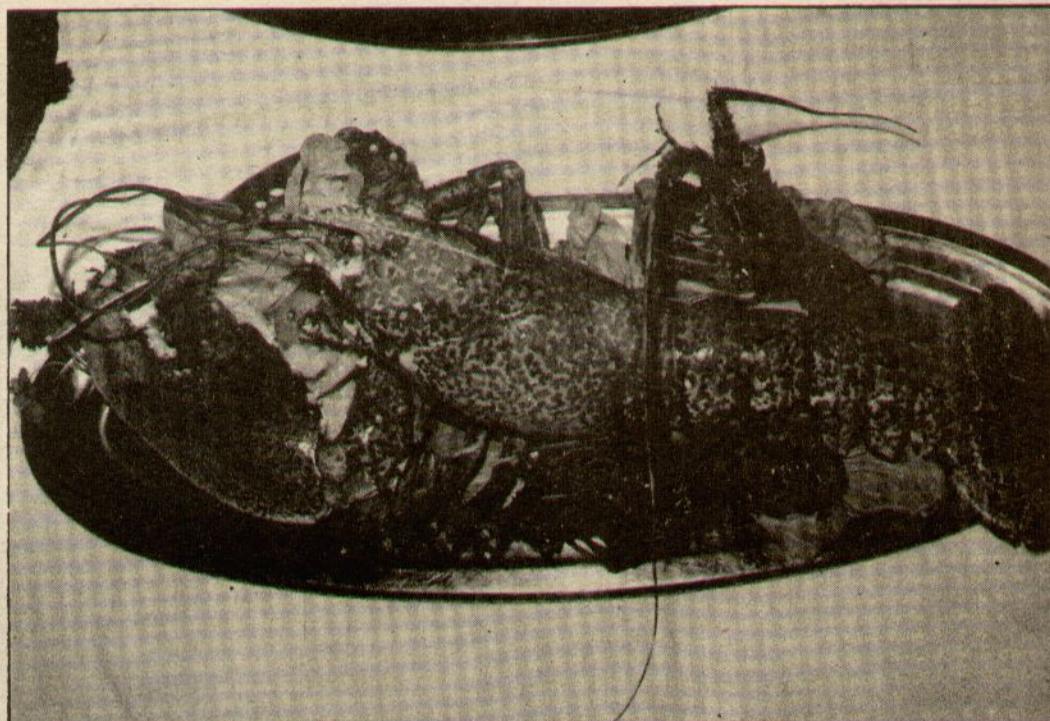
Најбоље је дати инфузију физиолошког раствора. Потребно је да болесник мирује бар три дана у постели. Није потребно упућивање у болницу.

Могли бисмо закључити да је позната чињеница да је сунце извор живота, неопходан сваком животу бићу, али га је као и храну и пиће потребно „конзумирати“ у умјереном количинама.

Не заборавимо чињеницу да су због дјелимичног губљења озонског омотача земље, зрачења данас много интензивнија, нарочито у појединим периодима године и дана, па треба максимално поштовати дневни ритам излагања сунцу, са дosta крећања уз обавезно пливање јер

је благотворно дјеловање сунца далеко најбоље ако се комбинује са купањем у морској води која је прави тоникум за људски организам.

■ Др Тадија Николић

СПЕЦИЈАЛИТЕТИ ПРИМОРСКЕ КУХИЊЕ

ПРИПРЕМА КУВАР ВОДО ПИВАНО

БРОДЕТО ОД КРЊЕ, МУРИЊЕ,
ШКАРПИНЕ, ЖУТУГЕ И ПАУКА
(за осам особа)

Муриње 1 кг.
Шкарпине 1200 гр.
Паука (Драгане) 0,800 гр.
Крње 1 кг.

Црног лука 0,800 гр.
1 главица чешњака – бијелог лука
3 дечи маслиног уља 1 дечи биљног уља
2-3 листа ловорике-лорбера
Мало рузмарина 2-3 кашике парадајза (парадајз пире) или 4-6 свежих помидора
1/2 литре доброг бијелог вина
2 дечи оцта (винског сирћа)
2 везе петрусина
0,100 грама слане срделе (филета)
2 лимуна
Со, бибер, вегета, елво зачин по укусу.

НАЧИН СПРЕМАЊА:
Рибу очистити и нарезати на комаде. На уљу пржите лук нарезан на ребарде (листиће) мало круније, додајте ловор, рузмарин и сјечите ситно чешњак, промијешајте па додајте парадајз пире или свеже нарезане памидоре на шините и слане филете. Динстите 10 минута, посолите, побиберите, додајте вино и оцат. Дотјерајте укус. У већу тену-шерпу или

ватросталну посуду налијте мало фила па слажите ред нарезане рибе, прелијте поново са филом, поновите са нарезаним комадима рибе те преко тога прелијте остали фил, поспите ситно нарезаним петрусином поклопите и кувајте на тихој ватри 1 сат, али не смите мијешати већ повремено помоћу руки прости. Ово јело се једе топло, али је боље и укусније хладно са куваном кртолом, палентом, а многи га воле јести и са макаронима. Без вина, шприџера, беванде никад ово јело нема добар укус. Многи љубитељи рибљих јела нарезане комаде рибе посуште, посоле, побрашне (уваљају у брашно) па опрже на

вруће уље па тад прелију филом за бројето па кувају, то су новије варијанте. Некад док се рибало – у барку се носило само вино и комад хлеба сув и тврд. Ова јела у тену на којој секи рибар је спремао са дosta вина и мало (врло мало морске воде) или солио правом крупном морском солју извађеном из шкрипа – секе (стијена). Јековитост ове соли је позната становништву које живи поред мора, а за маслиново уље је сувишино говорити, јер многе су књиге и записи написани о њему од антике до данас. Њега напросто треба што више употребљавати у исхрани.

ПРИЈАТНО

Villa BALKAN Stari grad

restoran i terasa
07 - 02

pansioniske usluge
doručak - ručak - večera - 25 din.

sva gotova jela, jela po narudžbini,
ribljci specijaliteti i roštilj

sladoledi, voćne salate, kupovi,
kolači

U VILI "BALKAN"
NAJJEFTINJI NA BALKANU!
DOĐITE I UVJERITE SE!

P.P. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

"MONTENEGROTURIST"
BUDVA

DIONIČARSKO DRUŠTVO U MJEŠOVITOJ SVOJINI
Trg Sunca broj 2

TURIZAM I UGOSTITELJSTVO

AGENCIJSKO POSLOVANJE

FINANSIJSKI KONSALTING

TRGOVINA NA VELIKO I MALO

ZASTUPANJE I KOMISIONI POSLOVI

VELEPRODAJA I MALOPRODAJA

ALKOHOLNIH I BEZALKOHOLNIH

PIĆA IZ PROGRAMA "TREBJESA",

COCA COLA, AGROKOMBINAT "13 JUL",

"RUBIN", "TAKOVO", "HANI" I DR.

TELEFONI:

51-008, 51-708; direktor Preduzeća

52-930, 51-936; Veleprodaja

52-871; Maloprodaja

51-954; Pravni poslovi

51-290; Finansije

ПОСЛЕДЊЕ ИЗЛОЖБЕ
НОВАКА БУБАЊЕМАЛАЦ
ПАЛЕТАРАЦ

УШАВШИ у Ликовни салон трибине младих у Католичкој порти број 5 у Новом Саду, где је постављена изложба његових радова, прво што је мали-велики сликар Новак Бубањ упитао, било је:

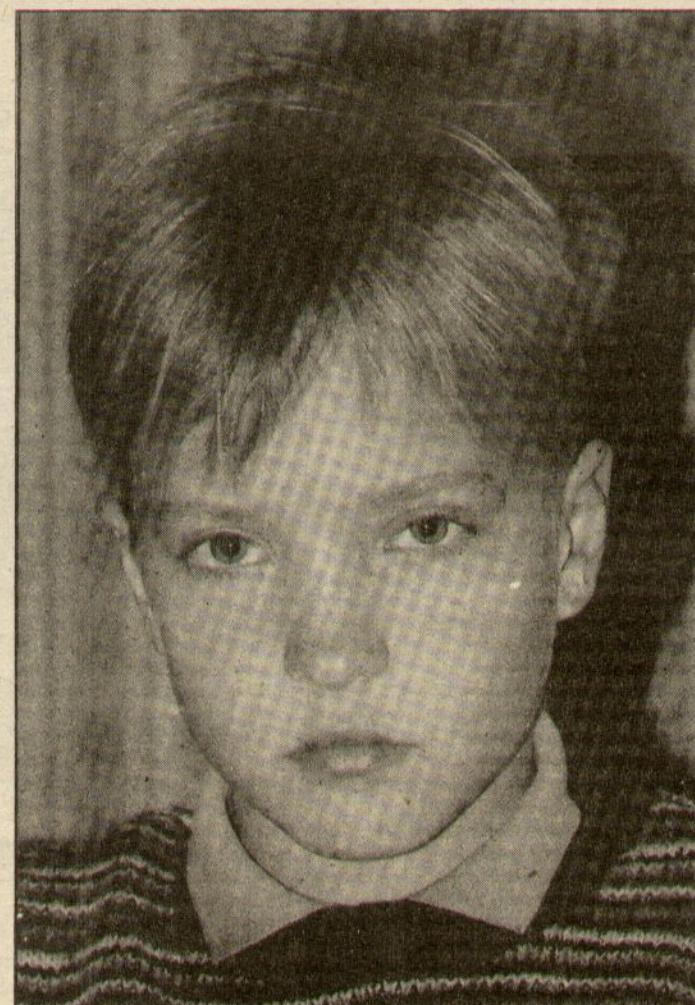
- А, где су моји цртежи?!
Господин Георги Јосифов, галериста и ликовни критичар, морао је измјенијити свој избор дјела и међу аквареле поставити неколико Новакових цртежа. Јер, као што рече Новаков наставник ликовног васпитања: он цртим објашњавам свијет!

На 38. Змајевим дјечјим играма у Новом Саду, наш умјетник достојно је презентовао Будву.

Телевизија и радио Нови Сад, локалне радио станице, сви остали медији извјештавали су са његове изложбе.

ТВ Београд је у свом јутјубу програму приказала репортажу са Новаковим изложбом.

Малац Палетарац како се у пјесми изрази поп Ђурђев одушевио је и фасцинирао својим талентом и радовима.

Старина Новак Бубањ дјете домаћих Змајевих дјечјих игара је међу великим пјесницима Миром Алечковићем и Владимиrom Андрићем, глумцем Ненадом Ненадовићем и музичарем Јованом Адамовим, стајао раме уз раме не стидећи се својих дјела, без обзира на својих само 10 година живота.

Новакову изложбу отворио је академски вајар Андрија

М. Поповић

ватније спонтана фиксирања композиција, одају утисак мере и осећања за достојанство економисање простором и форматом.

Да ово образлагање не завршимо као говор о старома, морамо скренути пажњу да се иза низова цртежа и акварела (колорисани тушеви) ипак одвијају слике и сновијења код којих препознајемо интезитет Стивенсона и Марк Твенових романа, или Толстојевих "Севастопољских прича"...

Под условом и да се не ради баш о поменутој литератури и актерима, ипак примјењујемо да оно што инспиративно "прогања" дечака који слика и даље остају категорије с рубова реалног, градају добра и зла, преиспитивање херојског.

КЉУЧ
ДЕЧЈЕГ
СНА

П ошто не постоји дољно добро разрешење дилеме како из позиције света одраслих, а у овом случају још и угља професионалне галеријске праксе, говорити о дечаку сликару, покушајемо то уз дужно уважавање и извесну дозу анализе. С обзиром да са наше стране нема говора о неком примицају или враћању сферама детинства, о малим универзумима кроз које пролази или тек треба да их досања десетогодишњи Новак Бубањ, можемо судити уз помоћ далеких искustava и искључivo посредно.

Литература, научено, виђено, уписано па чак и "утуљено" у главу ђака, транспозицијама и вольним радњама, бива овде и пред нама преточена у цртеже и сликарска опробавања.

У делићу, који би се односio на "материјалне" анализе, морамо прокоментарисати да запањујућа способност елиминације неважног у односу на "догађај", или постављену ситуацију омогућава Новаку Бубању испољавање неких, за слику незаобилазних квалитета.

Пре свега, инсистирање на оштрини централног дешавања, до извесне мере подразумева могућност да се периферни делови изгубе и расплину у недогледима позадине и белинама основе. Ова, најверо-

на kraju, да bi koliko toliko demantovali umišljenu superiornost odraslih u odnosu na stvaralaštvo detinjstva, uz opominku upitnosti, moramо се замислити: шта заправо знамо о сфери имагинације и високе дјеље креативности?

Сасвим је могуће да би евентуални кључ било поређење са дечјим сном...

Наиме, када деца спавају лица им бивају тако страна да их некад готово и не препознајемо. Где одлазе и које "време" у тим тренуцима води децу не можемо ни да претпоставимо - рецимо да се ту ради о неком њиховом будућем времену, у којем за нас, сасвим сигурно, нема места и до којег ми не стижемо.

Лазар Симоновић
(из каталога изложбе)

СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ

КАСНОАНТИЧКИ
ПОДНИ МОЗАИЦИ У
ПЕТРОВЦУ

Петровачки подни мозаици спадају у ред ријетких примјерака остатка умјетничких остварења, односно музивог (мозаичког) сликарства из периода касне антике на подручју Црне Горе. Претпоставља се да су настали на прелазу III у IV вијек, а примјер су симбозе касноантичке и ранохришћанске умјетности, те означавају и саме почетке ранохришћанске умјетности код нас. Оба подна мозаика су откривиена у маслињаку Миришта, на имању Марка Грговића, а у касноантичко vrijeme покривала су и истовремено украшавала под виле рустике неког моднijeg latifundiste која се налазила у близини пута Epidaurus - Scodra, пута који је повезивао Епидаврус са главним градом тек осамстољене римске провинције Превалис.

Сасвим случајно 1902. године откривен је дио мозаичког пода мање површине. Према најодима И. Николајевић-Стојковић, за vrijeme Prvog svjetskog rata austrijski vojnici су повадили и разнijeli mозаик, тако да је до данас од њега остао сачуван само mali фрагмент површине око 9 dm² sa poznatom представом triju riba sa jednom zaјedничkom главом. Geometrijskim главама u obliku jednakostrančnog trougla potencirana je ljevina i udrtavanjem unutar kružne kojim čini sastavni dio škriga na tiđelu ribe. U težnjem ka ističanju grafičkog ovaј фрагмент mозаika izveden je crnim i svetlošasto-plavim kočkićama na osnovi od brijedoružičastog krecnjaka. Motiv ribe je od davnina često troteriran u simboličkih drevnih religija. Jedan je od naјčešće upotrebljavanih hrišćanskih simbola. Posesnost prikazivanja motiva ribe u ranohrišćanskim hramovima i katolikobrama uobičajena je veza vjenog grčkog imena (ICHTYS) sa početnim словima Христовог imena (Исус Христос, Син Божји, Спаситељ). Zavisno od kompozicione skeme, simbol ribe задржава посебни значењски смисао. Тако се motiv triju riba sa jednom zaјedничkom главом u hrišćanskoj umjetnosti naјčešće vezuje za simboličku

и. e.) одакле га најјероватnije преузима римска умјетност. Остаје дилема да ли је motiv triju riba sa jednom zaјedничkom главом наговештавао хришћanskih simbola који се од овог времена све чешће појављују отварајући врате умјетности ranohrišćanskog perioda, или је прије о motivu који се jednostavno uklapao u skemu poda sa представама морске фауне (po свједочењу Марка Грговића преостали, уништени дио мозаика садржао је приказе и других морских животиња, као па пр. сипа, дelfini, омотоци и сл.). У сваком случају не би требало са исključivoшћu прихvatiti једну или другу теzu, посебно ако се има u виду да је у близини mозаика био пронађен и један гроб са вазом од зеленкастог стакла и античким градом тек осамstoљenem gрадom. Prečiznije zaključke je nemoguće izvoditi s obzirom da su oba ova nadaza izgubljena.

Nешто касније, године 1941. u neposrednoj bлизини prethodnog mозаika, пронађena je znatno potpunija, veća i bolje очувana podna dekoracija još jednog prostora iste građevine. Раје је o mозаiku povrшине oko 37,5 m² kompozicijom izvedenom kao jedinstvena цјelinka правоугаоног облика, подељena na dvanest jednakačkih polja, ornamentičkom прешлеником trakom u виду plitlenjice, dok je цјelokupna правоугаона površina okružena stilizovanom valovatom лозом образованој od ритмички постављених пелти, дланаст скоро kvadratičnih ploča raspoređenoј је тако да су по три поређане u horizontalnom, a po četiri u verticalnom redu. Осмо i dvanaste polje su znatno оштећени tako da se ne mogu препознатi motivi predstavljeni u njima. U ostalim пољима карактеристично је понављање (али не и наизmјenично) одređenih motivi. У овом мозаiku, често се срећу и на мозаицима u околнim mjestima (na trgovima mозаika na Prevaljima kod Tivta, u Riscu i na malom фрагментu mозаika u porti crkve Sv. Crsta i Vaskha na Podima kod Xerceg-Novog. Утврђено је да се međan ovakvog камена налазио u Burićima u Boki).

Zanimljivo je na kraju вратити се на почетак и то на etimologiju imena самог локалитета, то јесте Миришта, које се до данас задржало. По Вл. Малкурији ријеч "мириште" или "миришће", означава mjesto на коме се некад налазила кућа, а потиче од ријечи "мир" што значи зид или развалина.

Открићe petrovackih mозаika, као и најnovije открићe mозаika u budvanskoj базилици, значајна су свједочanstva o времену o коме nam историја nije оставила нарочит broj материјalnih dokaza, a u likovnoj umjetnosti указују na klijenu koja ће се расцветати u hrišćanskoj umjetnosti Srednjeg вијeka.

Луција Ђураповић

BCC
BUDVA

PREDUZEĆE
ZA IZDAVAČKU I GRAFIČKU DJELATNOST

85310 BUDVA, Mediteranska 4,
Tel.: 086/52-551, 52-552
Fax: 086/52-553
Žiro račun br. 50710-601-0-453

DIZAJN,
LOGOTIP
I OSTALA
GRAFIČKA
RJEŠENJA

ŠTAMPANJE
-knjiga
-časopisa
-blokovske robe
-plakata
-postera i dr.

КРОЗ ЛИКОВНЕ ГАЛЕРИЈЕ

СТАРИ МАЈСТОРИ И НОВЕ НАДЕ

У ГАЛЕРИЈИ „King's art”, у Гранд хотелу „Авала”, у току је изложба слика познатих прногорских сликара Петра Љубарде, Мила Милуновића, Дада Ђурића, Воја Станића, Николе Гвозденовића, Станка Зечевића и Ратка Одаловића, а организатор је галериста Гајо Војводић из Бара.

У Галерији „Аркада” у туристичком насељу „Словенска плажа”, отворена је изложба акварела и тушева познатог сликара

Милана Коњовића који су први пут приказани у Југославији. Јубитељи сликарства у овој галерији могу видети 10 Коњовићевих акварела и четири лавирана туша, а организатори ове изложбе су предузеће „Смит” из Београда и галерија „Милан Коњовић” из Сомбора.

У Галерији „Свети Стефан”, отворена је изложба слика академског сликара Горана Секулића који се представио

У хотелу „Белви” у Бечејима, отворена је изложба слика у уљу београдске сликарке Марије Шорђан која се представила богатом продукцијом од 60 радова.

У Модерној галерији у току је изложба сликара Милана Тудовића, Слободана Јеремића-Јеремије и Драгана Мартиновића.

Р. Павићевић

НИЖА МУЗИЧКА ШКОЛА

НАЈБОЉИМА-ДИПЛОМЕ

На годишњем концерту Ниже музичке школе у Будви одржаном 16. јуна у просторијама ОШ „С. М. Јубишић“ уручене су дипломе најуспјешнијима.

Дипломе је уручио предсједник СО Будва Жарко Миковић, који је уз честитке за изванредне успјехе рекао:

— Надам се да ћете талентат радом обогатити до савршенства.

Дипломе и књиге добили су: ПЕТАР МАРКОВИЋ – клавир, за „Златну лиру“ на Републичком такмичењу у Бару за трећу награду на Савезном такмичењу у Хер-

цег Новом и за треће место на Међународном такмичењу „Петар Коњовић“ у Београду.

ВЛАСТА БАРАЦ – клавир, за „Бронзану лиру“ на Републичком такмичењу у Бару.

ГРАНА ЋИКАНОВИЋ – клавир, за освојено прво место на Међународном такмичењу у Вилар Перози у Италији и похвалу на такмичењу „Петар Коњовић“ у Београду.

СЛАВИЦА ЗЕЦ – хармоника, за освојено треће место на такмичењу „Дани хармонике“ у Смедереву.

НИКОЛА ВУЧКОВИЋ –

– клавир, за освојено прво место у Вилар Перози у Италији и треће место на Међународном такмичењу „Петар Коњовић“.

МАРИЈА МАРТИЋ и ЈЕЛЕНА БУБАЊА за похвале на Републичком такмичењу у Бару.

ХОР МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ ЗА ОСВОЈЕНО ТРЕЋЕ место на Републичком такмичењу у Бару.

Након подјеле награда и диплома најталентованији ученици ове школе показали су своје умијеће на клавиру, флаути, хармоници и гитари.

М. П.

ОСНОВНА ШКОЛА „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“

ПОДЈЕЛА „ЛУЧА“

Свечана додјела „луча“ одржана је 7. јуна, у сали ОШ „С. М. Јубишић“. Тим поводом госпођа Бильјана Вукчевић директор школе додијелила је десет „луча“ најбољим ученицима осмих разреда и рекла:

— Овакве резултате постижу они који природан дар оплемене радом!

Луче су добили: НИКОЛА ЛОПИЧИЋ, КАТАРИНА МИТРОВИЋ, МАЈА РАШКОВИЋ, ДРАГИЋА БЕЧИЋ, СЛАВИЦА ЗЕЦ.

ИВА ЈАНДРИЋ, МИЛЕНА МАРИЋ, МИЛО ПЛАМЕНАЦ, ТАМАРА ГАВРИЛОВИЋ, ЈЕЛЕНА КУЉАЧА:

Додијељене су и књиге ученицима који су на такмичењима показали одличне резултате: на такмичењу из електротехнике за освојено прво место Маји Рашковић, а за треће место Катарини Митровић.

На међуопштинском такмичењу из енглеског

језика Иви Јандрић за прво, Раду Павићевићу за друго а Мирији Богдановићу за треће место.

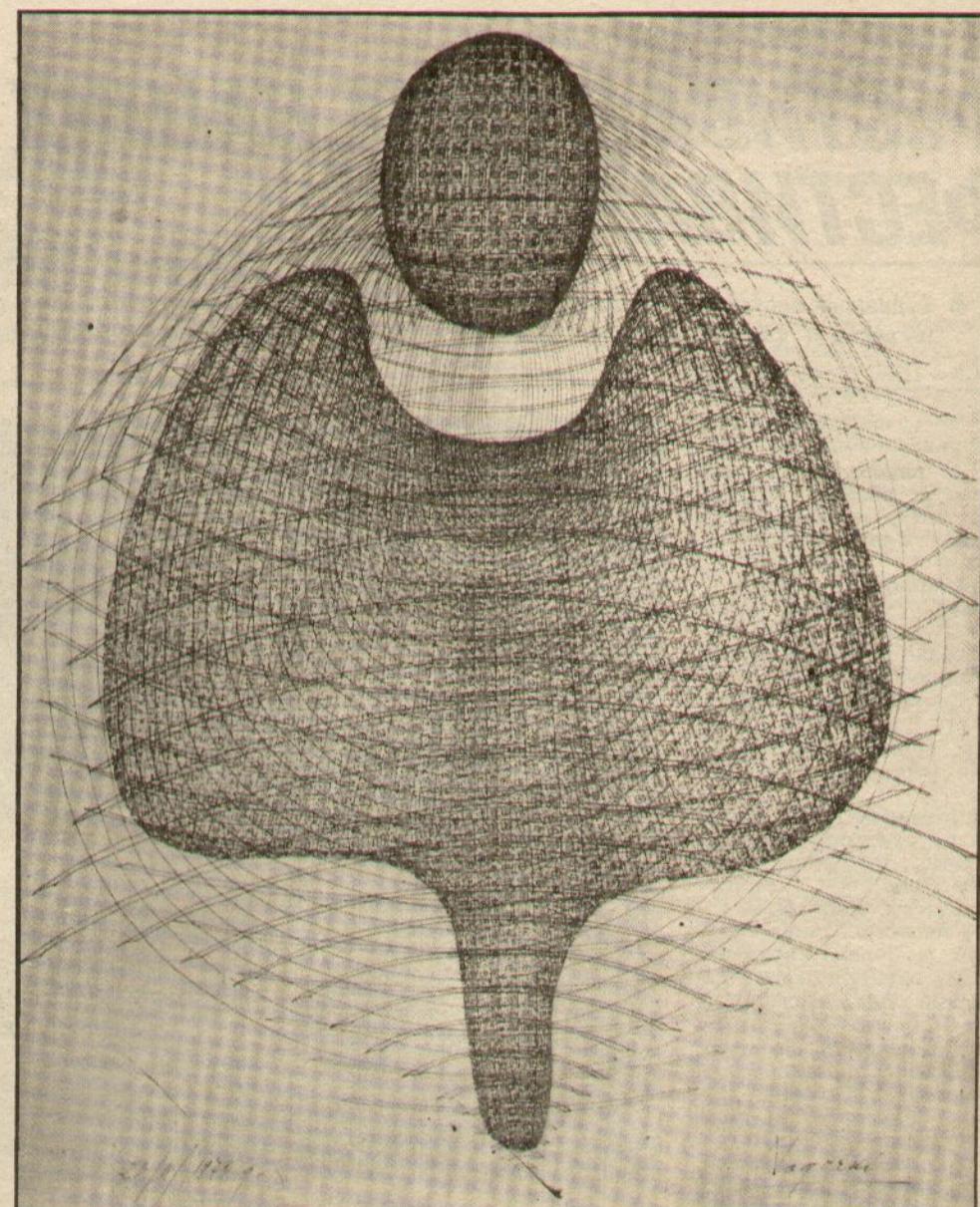
На смотри рецитатора Милени Маринић за друго место, за објављену пјесму у листу „Цетињу с љубављу“ Славици Зец.

На такмичењу за најбољи литерарни рад, за освојено друго и треће место Рими Хамаш и Маји Рашковић.

Учеником генерације проглашена је Маја Рашковић.

Још 52 ученика који су осми разред завршили одличним успехом награђени су књигом.

М. Поповић

ИЗЛОЖБА МИОДРАГА НАГОРНОГ У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

СЛИКАР СИМБОЛА

ИМА сликара који се морају упознati да bi se бољe разумјelo њihovo djelo. Jedan od njih je Miodrag Nagorni, čija je izložba akvarela i crteža, otvorena 20. juna u Modernoj galeriji.

Lичност и djelo ovog umjetnika možda je najbolje predstavio Miodrag Protić rečima da je „Nagorni u našem danasnjem slikarstvu i grafički sasvim izuzetno lichenost koja se izdvaja magičnom klimom u kojoj cvećaju oblici i simboli puni smisla, perfekcijom njihove prezentacije, vaspitom i tananom ispoštenju ruke.“

Da je riđe o vrsonom poznavao crtež i grafike govore i njegova djela izložena po najpoznatijim muzejima i galerijama širom svijeta. Djela Miodraga Nagornog nalaze se u pariskom Muzeju Moderne umjetnosti, londonskom „Viktorijsa i Albertr Muzej“, galeriji Ufici u Firenci, New Yorku, Amsterdamu, Madridu i drugim velikim likovnim centrima.

Na našu likovnu scenu je stupio krajem pedesetih godina po završenoj Akademiji za likovne umjetnosti u klasi velikog slikara Nedeljka Gvozdenovića da bi kasnije usavršavao grafičku 1986. u Norveškoj i Parizu.

Od samih početaka pripada slikarima simbola kod kojih nemaju slučajnosti već je sve podređeno apsolutnoj sudbinu pa otuda Nagorni stalno ističe da je jedan od njegovih glavnih pokretacha prilaznost a paradigma prilaznosti je školska jer je ta forma bila

живот. Veliki je broj crteža kod kojih školska ne dominira samo u osnovi kompozicije već i u samom nazivu. Zato su tu „Školje u ljepoti svog trača“, „Školje obasjanje zračica“, „Školje i kretanje“ Zagonetni su ali nesumnjivo i privlačni mnogobrojni nazivi drugih akvarela i crteža kao „Djevojka je svoje очi klela“, „Živi, živi duh slovenčki“, „Moj narod“, „Radoj se dušo jer u ovom svetu nema kraja ni pokora“ i mnogi drugi.

Veliko interesovanje za nauku, posmatranje atoma i drugih djelova materije, mikroorganizmi su vječita oblast na kom počinjava neispravna inspiracija ovog umjetnika izvoda koji stoji masthar koji sa velikim umijećem odabira ono što mu odgovara. Otuda koliko nam god ovi crteži djelevali mirno i istovremeno nas nagone na razmišljanje o svijetu i životu uopštite. Iz tog velika simbolika, svijeta ne samo školske već i izvrnuti körnica, spirala, puzjeva, lisnatih glava krije se siguran potez, čistota postupka, punoča izraza koja говори o dubokoj osjetljivosti i misaonosti. Glavno izražajno sredstvo mu je linija čijom igrom i siluetovima stvara formu koja se može dожivjeti kao „poesija drvenih kulturnih, kao verovanje, kao znak neuništivoštiti života, kao moderna simfonija, kao pismo nепознатих бина, као врело живота, као стварање света, као повратак у почетак у огромним размерама prostora i времена.“

Драгана Ивановић

SGI **SHOP**
COMMERCIAL
INTERNATIONAL

SALON NAMJEŠTAJA BUDVA

85310 BUDVA, Jadranski sajam b.b.
Tel.: 086/52-732; Tel/Fax: 086/52-819

- maloprodaja
- veliko prodaja
- inžinjering
- usluge
- prevoz robe trećim licima

Veliki izbor namještaja i roba za opremu domaćinstava i poslovnog prostora

ГРАД ТЕАТАР КРЕНОУ ПО ДЕВЕТИ ПУТ

ФЕСТИВАЛ СВИХ НАШИХ ФЕСТИВАЛА

● Будвански фестивал у протеклих осам година је био културни свјетионик према другим земљама и народима, нагласио је премијер Савезне владе, др Радоје Контић, отварајући овогодишњи Град театар

Чак и у околностима међународне блокаде која је најапсурдија била управо у области културе. Град театар је захваљујући виталности своје идеје, представљајући једну од најзначајнијих друштвено-духовних референција савремене Црне Горе, а и Југославије, рекао је између остalog др Радоје Контић, предсједник Савезне владе, отварајући 1. јула испред Старе Будве, највећи и најпредизвижнији фестивал у нашој земљи.

На отварању Града театра били су присутни, Светозар Марковић, предсједник Скупштине Црне Горе и оснивач ове манифестије затим савезни министри, Јанко Радуловић и Зоран Бингулац, министри културе Црне Горе и Србије, Гојко Челебић и Нада Поповић - Перешић, Зоран Живковић, савјетник премијера Савезне владе, књижевник, Милорад Павић, сликари, Никола Гвозденовић-Гвоздо, Станко Зечевић, Драган Карадић, Јаков Ђуричић, вајар Ратко Вујановић, чије монументалне скулптуре још од прошлог љета красе простор између зидина Старог града и хотела „Могрен“, директори позоришта, Александар Берчек, (Народног у Београду) и Стеван Кордић, (Црногорског) у Подгорици. Делегацију Новог Сада представио је градоначелник, Ђуро Ђајић. Поред многих наших грађана и гостију на отварању Града театра било је и много акредитованих новинара из цијеле наше земље.

Културни догађај од прворазредног значаја

Настављајући свој говор премијер др Контић је рекао: - Нећу изрећи праву мјеру вриједности ако само кажам, да је овај културни догађај, већ од своје прве године, представља право освјежење на југословенској фестивалској сцени. Уствари он је на одређен начин постао фестивал свих наших фестивала, културни догађај од прворазредног значаја.

Успјешно одолијевајући, нагласио је премијер, свим искушњима и изазовима, истрајавајући на оригиналан начин разноврсност свог квалитетног програма, Град театар је одмах помјерио границе између стварног и могућег, и то не само у култури.

Убијећен сам, наставио је предсједник Владе, да ће и

ова девета по реду манифестија представљати изузетан догађај, и учинити нас богојим и племенитијим.

Заснован на познатом начелу да је култура, прије све га комуникација, Град театар је на ствараљачки увјерљив начин за све ово вријеме показао колико је култура и сублимација свеукупних друштвених напора и циљева. Брижљиво бираним и његованим програмским концептом; на себи својствен начин, Град театар је то стално потврђивао.

Због свега тога, нагласио је др Контић, будвански фестивал у протеклих осам година је био не само израз нашег актуелног цивилизациског сагледавања, већ и нека врста културног свјетионика према другим земљама и народима.

Овај културни пројекат, интернационалних сарџака, али и домета, је тако на драгоцен начин представљао афирмацију отворене, медијеранске позиције Будве, Црне Горе, а тиме и Савезне Републике Југославије.

Нека буде Град театар, нека траје Град театар

Успјешно остварујући оне најсуптилније циљеве општевочјевачког духа, овај фестивал је уз све то, на својевrstan начин валоризирао и дугу и богату нашу културно-историјску прошлост.

ОТВОРЕН ТРГ ПЈЕСНИКА

ПЈЕСНИЧКИ ЧИН НИJE СE УVIJEK СLAVNO ЗАВРШАВАО

ПРВЕ ријечи 3. јула на Тргу пјесника нијесу изгворили пјесници, већ су прво потекли акорди из среđnjoekovnih инструмената, ансамбла „Ренесанс“. Књижевник Момо Димић се налазио у улози водитеља. Представио је госте: академика Милорада Павића, прошлогодишњег добитника награде Трга пјесника „Стеван Митров Љубишић“ и Гојка Челебића, министра културе у Влади Црне Горе, који је и званично отворио најдужу пјесничку манифестију код нас.

- Трг пјесника постао је славак и ван граница наше земље о чему сјајично мношто похвале, али и учешће значајних писаца, рекао је министар Челебић.

Први учесници су говорили на зadataku теми „Поети-ка на крају овог вијека“.

- Долазећи поново у Будву, сјетио сам се, када сам први пут долазио у овај прелијеп град, а то је било прије него је порушен у земљотрес 1979. године. Тада сам долазио у Будву да се сртнем са једним мојим пријатељем. Трајко сам га. Нијесам га одмах нашао. Све се, ипак лијепо завршило. И тај мој пријатељ, који је тајкоје пјесник, и којег бих волио једног дана да овде видим за овом пјесничком трпезом, коју је лијепо извјајао наш пријатељ, вајар Ратко Вујановић, трајко је и он мене. Тако смо у круг обиљазили Будву и околину. Тај мој пријатељ и ја смо те године у Будви маштали о некој пјесничкој радости и разоноди. Он је предложио да то назовемо кулинарским пјесништвом. То је пјесник којег сви знајо. Живи у Њујорку. Зове се Чарлс Симић. Прије двије године добио је Пулицерову награду за своје стваралаштво. Веома бих волио када бисмо Чарлија једне вечери овде чули. Он је из Ћијапе. Одрастао је у Београду у Косовској улици. Друго смо и са велиkim уживањем преводили пјесме. Он моје на енглески, а ја његове на српски, јер он пише само на енглеском језику.

СТРАНЦИ

Од странца на каменом Тргу пјесника, овог вијета ће се појавити Петар Бесон, Алексеј Белов, Иван Џанев, Бојко Ланбовски, Мирослава Јовановић, Мириче Винеску, Бабкан Симонијан, Ана Благијана и Кајако Јамесаки. Гости Трга биће Матија Ђељковић, Желидрег Никчевић, Павле Ивић, Стеван Кордић... Трг пјесника се завршава 20. августа.

Послије тих размишљања, академик Павић се вратио задатку теми. - Приближавамо се крају вијека и миленијума. То нешто значи. Током цијelog двадесетог вијека, јавни пјеснички чин није се увјејавао свакодневно. Није се добро завршио у Совјетском Савезу, није се добро завршио у другим земљама соцреализма. Можда су пред нама, поново књижевна и пјесничка пријатељства. Можда је пред нама једна потпуна приватизација поезије, повлачење у себе или можда су пред нама оно што сам већ

истакао је у својој бесједи, први учесник овогодишње најдуже пјесничке манифестије код нас, академик Милорад Павић „Шешир од рибље коже“

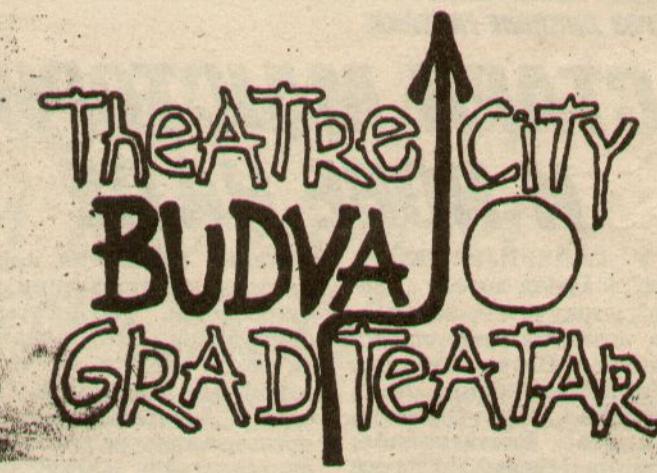
казао, пјесничка пријатељства. Има још једна ствар, наставио је академик Павић, која објављава крај миленијума. То је крај другог миленијума хришћанства, чије коријене боле сагледавамо, него будућност. То ће бити јој једна прекретница у историји човјечанства која ће имати несагледив значај. Двадесет и две године хришћанства најршава се за неколико година. Мислим да је то велики догађај за хришћанство.

Први пут објављујем, да сам ових дана завршио рукопис једног прозног текста кога сам називао „Шешир од рибље коже“. Риба је симбол хришћанства. Књига ће се појавити најсјесен, рекао је академик Павић.

И Челебић и Димић су, такође, говорили о књижевности крајем вијека.

На крају ове успјешне вечери, академик Павић читавао је одломак из свог романа „Последња љубав у Цариграду“, који је управо на Тргу пјесника прошиг љета промовисао.

Страну припремио: Станко Паповић

УЗБУЂЕЊА ТЕК СЛИЈЕДЕ

Овогодишњи фестивал се одржава под мотом „Љубав, историја, страст“. Што се тиче драмског блока публика ће видjetи све најбоље представе које су игрane на југословенским сценама. То су: „Царев заточеник“, у режији Милана Карадића, позориште „Бошко Буха“. Исто позориште је представило „Пепељугу“, такође у режији Милана Карадића. Јагош Марковић долази са представом (такође позориште „Бошко Буха“) „Ромео и Јулија“. Црногорско народно позориште представља се са „Извлачењем“ у режији Игора Ђорђевића. Сомборци стижу за пет представа, „Три прасета“, режија Душан Петровић, „Гордана“, Лазе Костића у режији Зорана Ратковића, Чеховљевом „Лабудовом пјесмом“, у режији Давида Путника, Шизгаловом „Чежњијом“ у режији Милоша Јагодића, а 14, 15, 16. и 17. јула извешће хит представу дубровачког писца Владе Ступића „Кате Капуралица“ у режији све гласовитијег Јагоша Марковића.

Град театар и Југословенско драмско позориште настављају, добру сарадњу. У режији прошлогодишњег добитника награде Града театра и старог знанца наше публике, Дејана Мијача за овогодишњи фестивал радимо Молијерове „Скаленове враголије“. Премијера је заказана за 3. август. Представе истог редитеља су обиљежиле претпроши и проши фестивал, Шекспирову драму „Тројл и Кресиду“ и Његошевог „Лажног цара Шћепана Малог“ на хвјату публике репризираћемо, како Бранка Лијешевић директор Града театра.

Вида Огњеновић долази са Олберијевом представом „Три високе жене“, Театра „Бојан Ступића“ и прошлогодишњом продукцијом Града театра „Трус и трепет“, који је написала према дјелима Будванина, Стефана Митрова Љубића.

Позориште „Сард“ из Ниша долази са представом „Три високе жене“, Театра „Бојан Ступића“ и прошлогодишњом продукцијом Града театра „Трус и трепет“, који је написала према дјелима Будванина, Стефана Митрова Љубића.

Театар Правиле, некада скопско позориште, сада ради под кровом чувеног Театра на Руру у Милхејму, код још чувенијег Роберта Ђулија, и долази са три представе, које су побрале ловорике широм Европе. Све три су у режији наше увјек драгог госта, Рахима Бурхана: „Вјештице“, Габријела Маркеса, „Велика вода“, Живка Чинга и „Ромео и Јулија“, Виљамија Шекспира.

Највеће узбуђење представљаће овогодишња продукција Града театра, „Стефан Зановић“, који режира Радмила Војводић, по тексту Владимира Сенулића. Не треба много причати какво ће бити узбуђење, јер ради се о будванској пустолови из 18. вијека, рекла је госпођа Лијешевић.

На десетом фестивалу Град театар моти ћемо видjetи и представе „Хасанагиница“, Љубомира Симовића, у режији Бранислава Михуновића, затим изузетну представу Светислава Басаре „Будибогснама“, у режији Дејана Мијача.

Фестивал се завршава 19. августа комичном опером „La finita Semplice“ у извођењу солиста и оркестра Camerata academia из Новог Сада, под диригентском палицом, Младена Јагушта.

И музички програм је врло богат. Наступиће: Јасна Максимовић, виолина, Наталија Зеленска, клавир, Вилиј Фердинади, виолина, клавирски дуо, Тамара Корчикин и Андреас Шенхаге из Келна, Роман Симовић, виолина, Томислав Станић, клавир, Биљана Јовановић, мецосопран...

Ликовни блок је отворила, Анка Бурић, а онда сlijede изложбе, Радислава Тркуље, Небојша Ђурановића и Наода Зорића.

БАЗЕН ПА ОСТАЛО

У просторијама Скупштине општине одржан је састанак којем су присуствовали чланци Ватерполо клуба Будванска ривијера, Скупштине општине и министар за спорт у Влади Црне Горе Божидар Ивановић. На овом склопу презентиран је пројекат клуба по којем би се Будвани успјешно такмичили у Купу купова Европе. Наиме бивши шампион и овогодишњи финалиста Купа Југославије, Будванска ривијера, ове године ће се такмичити у купу купова Европе, што представља велики успех овог спортичког колективи, но пред њим је и велика обавеза да се успјешно презентује југословенски спорт.

Да би се за тај свој први излазак ван границе наше земље максимално припремили и наравно достојанствено представили Југославију у Будванској ривијери су припремили пројекат по коме би будваници тим освојио чак и овај значајни европски тро-

феј. Предсједник Скупштине Жарко Миковић је између остalog рекао: -Сагледали смо пројекат Будванске ривијере која ће нас ове године представљати у овом значајном међународном такмичењу. Размотрели смо сва питања која треба што прије решити, а прије свега треба ажурирати изградњу затвореног базена. Потребно је обезбедити трајне изворе финансирања клуба. Једном пријечју клубу је неопходна помоћ, да би се пројекат успјешно реализовао. Наравно све ћемо урадити да наш клуб успјешно заигра на међународној сцени и наравно буду добри припремљени и за домаће такмичење које је веома квалитетно. Директор Будванске ривијере Драган Лијешевић је нагласио: -Са задовољством могу констатовати да је наш пројекат прихватиен, а да би се успјешно реализовао морамо одмах прионути на посао, како би спрем-

но ушли у мечеве купа Европе. Ту прије свега мислим на изградњу базена како би до краја ове године, сви радови били завршени. Новац је позајмом обезбиједила Влада Републике Црне Горе, и тиме ће се завршити прва фаза изградње. Освјежит ћемо играчки кадар, тако да ће у наш клуб доћи ватерполисти, репрезентативци Југославије који су прошле године играли у иностранским клубовима.

Министар спорта у Влади Републике Црне Горе Божидар Ивановић је подржао пројекат и између остalog рекао: Велико је задовољство што у Будванској ривијери и уопште ватерполу спорту, ради изваредни људи и веома добри привредници. Ватерполо је југословенском спорту донио велике и значајне трофеје. Радује ме што у Будванској ривијери оптимистички гладају на ово европско такмичење и у свemu их подржавам.

Стево Гленца

Пионирки ОК „Авала“: Мијовић, Орлић, Јоновић, Стаматовић, Рашковић, Јанковић, Калезић (горњи ред), Ђабић, З. Маровић, Баћевић, Косовић, М. Маровић, Бубаља и Бајковић (доњи ред).

ОДБОЈКА

ДЈЕЦА ЧЕКАЈУ ДВОРАНУ

Захваљујући великим спортистичким ентузијастима Драгану Маровићу и Ђорђу Љубију, рад са млађим категоријама у ОК „Авала“ није престајао. У веома тешким условима успјели су да окуну велики број талентоване дјеце са којима се ради готово свакодневно. Дугогодишњи истакнути првотимац „Авала“ Драган Маровић који је од-

недавно постављен за техничког директора клуба, каже: -Ја и Ђорђе Љубија радимо са дјецима од 10-12 година. Одзив је велики тако да нијесмо у ситуацију да примимо све који желе да се баве овим атрактивним спортом. Завршетком радова на спортичкој дворани ујерен сам да ће се наша и њихова жеља остварити. Права је штета што у

другим центрима нема организованог рада са малишанима овог узраста како бисмо организовали и такмичење. Планирамо да поново почнемо рад са женском екипом, која би се укључила и у такмичење. Сви ти наши планови су везани за завршетак дворане.

С. Гл.

БОЋАЊЕ

ПРИПРЕМЕ ЗА САВЕЗНИ ТУРНИР

НАКОН обновљавања свог рада боћари из наше општине постижу све боље резултате на републичким првенствима где су прошлог мјесеца у свим дисциплинама постигли најбоље резултате од оснивања, односно од 1977. године. Тако је у дисциплини „прецизно избијање“ такмичар Боћарског клуба Будва Богдан Ђуровић освојио прво место, а члан БК Мани Милутин Вуксановић четврто место у дисциплини „брзо избијање“, оба у конкуренцији од по 16 такмичара. Највећи успех је постигнут у дисциплини „појединачно класично“ где су чланови БК Будва освојили прва два места – Богдан Ђуровић је био први, а Владо Минић други. У дисциплини „парови класично“ наш пар је освојио пето место.

Завршен је први дио такмичења у I прногорачкој лиги – Будва је заузела друго место, а Мани су у средини табеле. У другој црногорачкој лиги завршено је првенство за ову годину, а наши клубови Омладинац и Словенска

плажа су задржали статус друголигаша што је успјех с обзиром да се ради о младим такмичарима.

Ипак, боћари су најангажованији око припреме за предстојећи савезни турнир Будва '95 који ће се одржати 15. и 16. јула, на игралишту на Словенској плажи. То је први турнир савезног ранга у СР Југославији, а у Боћарском савезу наше општине се надају да ће постати традиционалан.

-На турниру ће учествовати осам екипа – репрезентације Југославије, Србије и Црне Горе и клубови Крајина-Кин из Београда, Калимањац из Тивта, Србина из Херцег-Новог, Приморац из Столице и домаћин Будва – саопштио нам је предсједник такмичарске комисије БС Будва Ђуро Марковић, и изразио наду да ће сви у нашој општини који то буду могли помоћи и финансијски и на друге начине организацију овог турнира.

С.Ве.

SVE VRSTE GRAĐEVINSKIH POSLOVA
STANOVNI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

РАДИО БУДВА

98,7 и 106,0
МЕГАХЕРЦА

ELEKTROJUG
ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ТРГОВИНУ, ТУРИЗАМ, УГОСТИЋЕСТВО И УСЛУГЕ sa p.o.

Trg Sunca bb Budva, Tel. 41-564, 51-344, 52-300 Telefax: 52-300

- prodaja kompletog elektromaterijala,
- izvođenje radova na trafostanicama, dalekovodima i javnim rasvjetama,
- polaganje kablova i svi elektroinstalaterski poslovi,
- brze intervencije električara

Оснивач листа Скупштина општине Будва. Издавач Јавно предузеће "Информативни центар" Будва. Директор Радојко Кульчић. ВД главни и одговорни уредник Ваиса М. Станишић. Штампа НЈП "Победа". Подгорица. Адреса: Тиморске новине" Петра I Петровића 3, поштански фах 14, 85310 Будва. Телефони (086) 51-487 (редакција), 52-024 (општа служба), телефон 50710-603-5-2853 код СПП Будва. Годишња претплата (12 бројева) 10 динара, полугодишња (6 бројева) 5 динара.